

Research Articles

Received : 01 August 2022

Revised : 02 June 2023

Accepted : 27 June 2023

การศึกษาเพื่อการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ร่วมสมัยในการเพิ่มยอดขายสินค้า
แก่ชุมชนจากผลผลิตคงเหลือทางการเกษตร กรณีศึกษากลุ่มวิสาหกิจชุมชน

แปรรูปผลผลิต อำเภอดอเมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี

The Development of Contemporary Packaging for Order to

Increasing of Remaining Agricultural Community

A Case Study of Community Enterprise Applications

Amphoe Doem Bang Nang Buat Suphanburi

มัทธนี ปราโมทย์เมือง

Mattanee Parmotmuang

ธานี สุคนธาชาติ

Thanee Sukontachart

ชูเกียรติ อนันต์เวทยานนท์

Chukiat Ananwettayanon

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

Faculty of Architecture and Design, Rajamangala University of Technology Phra Nakhon

Corresponding author e-mail : Mattanee.p@rmutp.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาค้นคว้าข้อมูลนำมาประกอบเป็นแนวความคิดการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ร่วมสมัยในการเพิ่มยอดขายสินค้าแก่ชุมชนจากผลผลิตคงเหลือทางการเกษตร 2) ออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่มีความร่วมสมัยช่วยยกระดับและเพิ่มมูลค่าให้แก่สินค้าในการเพิ่มยอดขายแก่ชุมชนให้เกิดการจดจำแก่ผู้ซื้อทั้งด้านโครงสร้างบรรจุภัณฑ์และกราฟิกบรรจุภัณฑ์ 3) ประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบบรรจุภัณฑ์ใหม่ในการเพิ่มยอดขายสินค้าแก่ชุมชนจากผลผลิตคงเหลือทางการเกษตร กรณีศึกษากลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปผลผลิต อำเภอดอเมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมผสานระหว่างวิจัยเชิงคุณภาพและวิจัยเชิงปริมาณ ใช้ศึกษากับกลุ่มประชากร

จำนวน 300 คน ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงและวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก จำนวน 200 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสำรวจ แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า ชุมชนมีส่วนร่วมในการเลือกสินค้าและผลิตภัณฑ์ชุมชน กำหนดแนวคิด เลือกแบบ ตรวจสอบผลงานและประเมินผลความพึงพอใจ รูปแบบใหม่ของบรรจุภัณฑ์ร่วมกับกลุ่มเป้าหมาย การประเมินผล พบว่า ด้านการออกแบบโครงสร้างบรรจุภัณฑ์ ภาพรวมมีความพึงพอใจระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.80 รูปแบบโครงสร้างบรรจุภัณฑ์ ภาพรวม มีความเหมาะสมกับปริมาณบรรจุของตัวผลิตภัณฑ์และด้านการออกแบบกราฟิกบรรจุภัณฑ์ ความพึงพอใจระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.86 มีรูปแบบ ลวดลายที่เหมาะสม สวยงามและแสดงรายละเอียดของสินค้าได้ดี ครบถ้วน

คำสำคัญ : บรรจุภัณฑ์, เพิ่มยอดขาย, ผลผลิต, วิสาหกิจชุมชน

Abstract

This research aims to 1) Study and research information to bring together a contemporary packaging development approach to increase product sales to the community from agricultural inventories. 2) Design packaging that is contemporary to enhance and add value to products in order to increase sales to the community. to be remembered by buyers both in terms of packaging structure and packaging graphics. 3) Assess your satisfaction with the new packaging style. To increase the sales of products to the community from agricultural produce A case study of community enterprise group for product processing Doem Bang Nang Buat District Suphanburi Province. This research uses a research methodology that combines methods between qualitative research and quantitative research. The study was conducted with a population of 300 people. It uses a specific sampling method and a convenient sampling method of 200 people. The tool used to collect data is a survey. Interview form and questionnaire. The statistics used in the analysis were percentage, mean, and standard deviation. The results of the research revealed that the community participated in the selection of products and community products. Concept formulation, model selection, portfolio review and the satisfaction assessment of the new packaging form together with the target group By the evaluation, it was found that Packaging structure design. The overall satisfaction was at the highest level, with an average of 4.80 Packaging structure layout overview It is suitable for the

packaging quantity of the product and packaging graphic design They were satisfied at the highest level, with an average of 4.86 with wire pattern that are appropriate, beautiful, and show product details and completely.

Keyword : Packaging, Increase Sales, Productivity, Community Enterprise

1. บทนำ

การส่งเสริมอาชีพแก่ชุมชน มีจุดประสงค์เพื่อให้ประชาชนมีรายได้ มีงานทำและมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยมีโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์นำเป็นแนวทางและนโยบายในการสร้างความเจริญให้แก่ชุมชนในท้องถิ่น เป็นการนำผลผลิตทางการเกษตรประเภทต่าง ๆ มาพัฒนา ปรับปรุง และส่งเสริมให้ประชาชนนำมาสร้างเป็นผลผลิตและแปรรูปออกมาในรูปแบบต่าง ๆ แล้วให้หน่วยงานราชการต่าง ๆ เข้ามามีบทบาทและส่วนร่วมในการพัฒนาให้สินค้าเกิดจุดเด่น มีคุณภาพและช่วยส่งเสริมด้านการตลาด เป็นต้น ให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมภายในท้องถิ่น สามารถจำหน่ายและแข่งขันในเชิงเศรษฐกิจได้ มุ่งสู่การสร้างเสถียรภาพและความมั่นคงแก่ระบบเศรษฐกิจประเทศ (<http://www.otoptoday.com>)

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปผลผลิต อย่างกลุ่มกล้วยสุกแปรรูป “กรูทอง” ตำบลบ่อกรู อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี ตั้งบริเวณตอนเหนือสุดจังหวัดสุพรรณบุรี ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำเกษตรกรรม ทำไร่นา ทำสวนผลไม้และปลูกพืชสมุนไพรจึงมีพืชผลผลิตทางการเกษตรที่หลากหลายชนิด ทั้งข้าว กล้วยน้ำว้า มันสำปะหลัง อ้อย หน่อไม้ไผ่ตง กระจับปี่ เป็นต้น ด้วยเหตุนี้ นางอนงค์ พานิช ประธานกลุ่ม จึงได้รวมตัวกันกับชาวบ้านในชุมชน จัดตั้งกลุ่มกล้วยสุกแปรรูป “กรูทอง” ขึ้น เพื่อส่งเสริมความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น การสร้างรายได้ให้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในการพัฒนาความสามารถจัดการและพัฒนาผลผลิตคงเหลือทางการเกษตรที่เป็นวัตถุดิบในท้องถิ่นมาแปรรูป ผลิต และจำหน่ายเป็นผลิตภัณฑ์ชุมชนให้เป็นของฝากจังหวัดสุพรรณบุรี ทำให้สมาชิกภายในกลุ่มได้เกิดการสร้างอาชีพและสร้างรายได้ให้กับชุมชน เพิ่มมูลค่าให้แก่ผลผลิตทางการเกษตรและรักษาเอกลักษณ์ของศิลปะและภูมิปัญญาท้องถิ่นตามนโยบายของรัฐบาล

ในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่เป็นลักษณะของฝากชุมชน จึงมีบทบาทที่สำคัญไม่น้อยต่อการดึงดูดความสนใจของผู้ซื้อและต่อความรู้สึกรับ รวมถึงเป็นการแสดงอัตลักษณ์ภูมิปัญญา วัฒนธรรมความเป็นอยู่ของท้องถิ่น เพื่อเสนอให้แก่นักท่องเที่ยวให้ซื้อสินค้ากลับไปเป็นของฝาก ซึ่งบรรจุภัณฑ์นั้นถือว่าเป็นช่องทางหนึ่งที่ช่วยเรื่องการเพิ่มมูลค่าให้แก่สินค้าที่จำหน่ายและเป็นการประชาสัมพันธ์รูปแบบหนึ่งในการสร้างการจดจำสินค้าให้เป็นที่รู้จักมากขึ้นของความนิยมในวงกว้างได้สามารถนำออกจำหน่ายในตลาดที่มีขนาดใหญ่ขึ้นหรืออาจส่งขายยังต่างประเทศได้ของกลุ่มกล้วยสุกแปรรูป “กรูทอง” โดยต้อง

สามารถควบคุมคุณภาพการผลิตและวัตถุดิบที่มีมากพอ พร้อมทั้งด้านกระบวนการผลิตแบบอัตโนมัติที่สามารถจะวางแผนงานการผลิตได้ดี (ชัยรัตน์ อัครวาทกร. 2548)

จากการลงพื้นที่สำรวจและเก็บข้อมูล พบสภาพปัญหาต่าง ๆ ของบรรจุภัณฑ์เดิมว่า กลุ่มกล้วยสุกแปรรูป “กรูทอง” ที่ไม่สามารถตอบสนองการใช้งานได้ดีนัก อย่างด้านโครงสร้างบรรจุภัณฑ์เดิม เป็นถุงพลาสติกใส มีความบาง ไม่แข็งแรง ทำให้บรรจุภัณฑ์เกิดการแตก ฉีกขาดง่ายหรือปัญหาทางกายภาพเรื่องระยะเวลาการบรรจุ เมื่อผ่านไประยะเวลาหนึ่ง บรรจุภัณฑ์จะเริ่มชุ่มฉ่ำ ไม้ใส ทำให้อาหารดูไม่ใหม่ ไม่น่ารับประทาน ลูกค้าจึงไม่กล้าซื้อ เพราะกลัวผลิตภัณฑ์จะไม่สะอาด ดูสกปรกหรือว่าเป็นสินค้าเก่า และด้านกราฟิกบรรจุภัณฑ์ ที่ไม่สามารถตอบสนองด้านการตลาดได้ อย่างกราฟิกดูเซย ขาดความงาม ไม่สอดคล้องกับตัวผลิตภัณฑ์ภายใน ขาดการแสดงรายละเอียดสินค้า ดูกระจัดกระจาย ไม่มีเอกภาพ ซึ่งประเด็นสำคัญดังกล่าวนี้ คณะผู้วิจัยได้เล็งเห็นความสำคัญและมีความต้องการจะพัฒนาทางด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้มีความร่วมสมัย สามารถยกระดับและเพิ่มมูลค่าให้สินค้าในการเพิ่มยอดขาย จำหน่ายให้แก่ผลิตภัณฑ์ชุมชนได้ ซึ่งนำจุดเด่นของภูมิปัญญาท้องถิ่น มาสร้างเป็นอัตลักษณ์ให้น่าสนใจ โดดเด่น สวยงามและมีความครบถ้วน ทั้งด้านการใช้งานของโครงสร้างบรรจุภัณฑ์และกราฟิกบนบรรจุภัณฑ์ได้อย่างเหมาะสม เกิดความเข้มแข็งสำหรับการแข่งขันทางเศรษฐกิจการค้าต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาค้นคว้าข้อมูลนำมาประกอบเป็นแนวทางการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ร่วมสมัยในการเพิ่มยอดขายจำหน่ายสินค้าแก่ชุมชนจากผลผลิตคงเหลือทางการเกษตร

2.2 เพื่อออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่มีความร่วมสมัย ยกระดับและเพิ่มมูลค่าให้สินค้าในการเพิ่มยอดขายจำหน่ายแก่ชุมชน ให้เกิดการจดจำแก่ผู้ซื้อทั้งด้านโครงสร้างบรรจุภัณฑ์และด้านกราฟิกบรรจุภัณฑ์

2.3 เพื่อประเมินความพึงพอใจรูปแบบใหม่ของบรรจุภัณฑ์จากผลผลิตคงเหลือทางการเกษตรกรณีศึกษากลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปผลผลิต อำเภอบางบาล จังหวัดสุพรรณบุรี

3. ขอบเขตของการวิจัย

3.1 ขอบเขตด้านการศึกษา

3.1.1 ศึกษาข้อมูลปฐมภูมิ

3.1.1.1 ลงพื้นที่สำรวจวัฒนธรรม ความเป็นอยู่ สภาพแวดล้อม รูปแบบและผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรชุมชน วัตถุดิบ กระบวนการผลิตและแหล่งจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่มกล้วยสุกแปรรูป “กรูทอง” รวมทั้งด้านคุณภาพรูปแบบใหม่ของบรรจุภัณฑ์

3.1.1.2 สอบถาม สืบหาความต้องการของผู้ประกอบการ กลุ่มกล้วยสุกแปรรูป “กรูทอง” และกลุ่มผู้บริโภคต่อกลุ่มเป้าหมาย

3.1.2 ศึกษาข้อมูลทุติยภูมิ

3.1.2.1 ศึกษาเอกสาร ตำราหลักการออกแบบบรรจุภัณฑ์และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.1.2.2 ศึกษาข้อมูลทางการตลาดผลิตภัณฑ์และการมีส่วนร่วมของชุมชน

3.2 ขอบเขตด้านพื้นที่

งานวิจัยนี้ได้กำหนดพื้นที่การศึกษา ณ กลุ่มกล้วยสุกแปรรูป “กรูทอง” ตำบลบ่อกรู อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่แปรรูปผลผลิตทางการเกษตรชุมชน

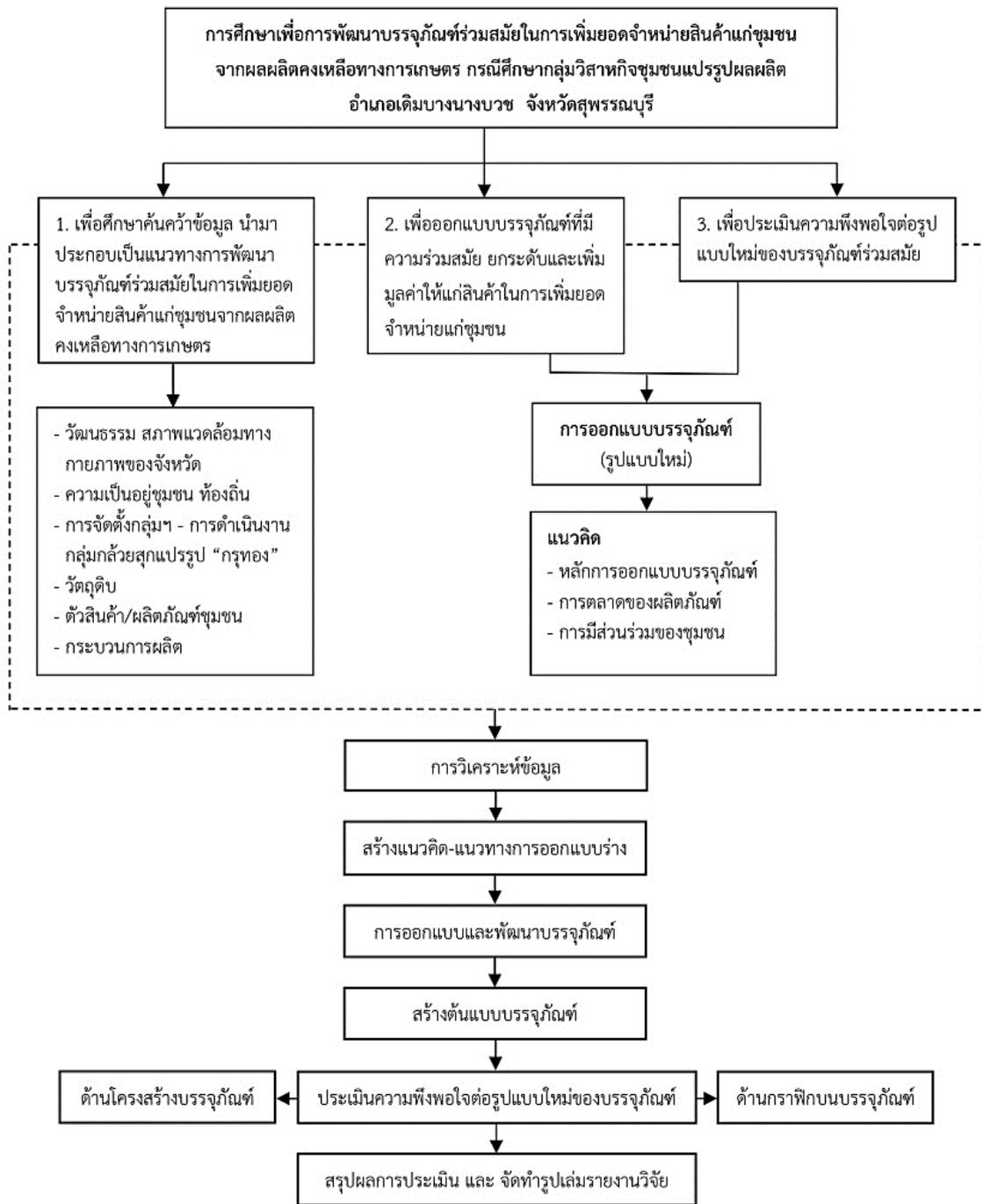
3.3 ขอบเขตด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์

การออกแบบบรรจุภัณฑ์จากผลผลิตคงเหลือทางการเกษตร จำนวน 4 ประเภท ประกอบด้วย 1) ผลผลิตแปรรูปจากกล้วยน้ำว้า 4 ผลิตภัณฑ์ ได้แก่ กล้วยกวน, กล้วยตาก, กล้วยฉาบ, กล้วยอบมันและแบบรวมหน่วยกล้วย 2) ผลผลิตแปรรูปจากหน่อไม้ไผ่ตงดองแกะสลัก 3) ผลผลิตแปรรูปจากกระเจี๊ยบอบแห้ง 4) ผลผลิตแปรรูปจากน้ำตาลอ้อย

3.4 ขอบเขตด้านการประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบใหม่ของบรรจุภัณฑ์

เป็นการศึกษากับกลุ่มประชากร จำนวน 300 คน โดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงและวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก จำนวน 200 คน ประกอบด้วยผู้นำชุมชน ผู้ประกอบการ คือ กลุ่มกล้วยสุกแปรรูป “กรูทอง” กลุ่มผู้บริโภคและบุคคลทั่วไปที่มีความสนใจ จำนวน 200 คน

3.5 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ที่มา : มัทธนี ปราโมทย์เมือง (2559)

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินงานวิจัยนี้ ได้แบ่งตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย มี 3 ข้อ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาค้นคว้าข้อมูล

1.1 ขั้นตอนการศึกษาข้อมูลทุติยภูมิ เป็นการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องในการวิจัยจากแหล่งต่างๆ ได้แก่ หนังสือ วรรณกรรม บทความ เว็บไซต์และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีหัวข้อ ดังนี้

1.1.1 ศึกษาความเป็นมาและผลผลิตแปรรูปทางการเกษตร กลุ่มกล้วยสุกแปรรูป

“กรูทอง” ตำบลบ่อกรู อำเภอดงหลวง จังหวัดสุพรรณบุรี

1.1.2 ศึกษาหลักการออกแบบบรรจุภัณฑ์

1.1.3 ศึกษาจิตวิทยาการใช้สี

1.1.4 ศึกษาวัสดุและกระบวนการผลิตบรรจุภัณฑ์

1.1.5 ศึกษาหลักการตลาดทางผลิตภัณฑ์

1.1.6 ศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.2 ขั้นตอนการศึกษาข้อมูลปฐมภูมิ เป็นการศึกษาพื้นที่พบกลุ่มกล้วยสุกแปรรูป “กรูทอง” ตำบลบ่อกรู อำเภอดงหลวง จังหวัดสุพรรณบุรี มีนางอนงค์ พานิช เป็นประธานกลุ่มในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสำรวจ สัมภาษณ์ สอบถาม และแบบมีส่วนร่วม โดยพิจารณารายละเอียดข้อมูลเชิงพื้นที่ ความเป็นอยู่ของชุมชน วัฒนธรรม สภาพแวดล้อม รวมถึงผลิตภัณฑ์ที่มีการผลิตและจำหน่ายในชุมชน รวมทั้งด้านคุณภาพรูปแบบใหม่ของบรรจุภัณฑ์

1.3 กลุ่มตัวอย่าง

1.3.1 ผู้เชี่ยวชาญ/ผู้ประกอบการของกลุ่มกล้วยสุกแปรรูป “กรูทอง” คือ นางอนงค์ พานิช ตำแหน่ง ประธานกลุ่มฯ ตำบลบ่อกรู อำเภอดงหลวง จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 1 คน

1.3.2 ผู้นำชุมชน ผู้ประกอบการหรือผู้ผลิตและกลุ่มประชาชนที่อยู่ภายในชุมชน ด้วยแนวคิดการมีส่วนร่วมของชุมชน จำนวน 8 คน

1.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.4.1 การสำรวจและการสัมภาษณ์ โดยใช้แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) โดยการวิเคราะห์ข้อมูล แบบการเขียนบรรยายสรุป

1.4.2 การสอบถามจากกลุ่มเป้าหมาย ด้านผลิตภัณฑ์ของฝากในชุมชนและบรรจุภัณฑ์ที่เลือกมาเป็นกรณีศึกษาทางด้านช่องทางการตลาด การวางจำหน่าย รูปแบบบรรจุภัณฑ์และข้อมูลรายละเอียดต่าง ๆ บนบรรจุภัณฑ์ และการสอบถามความต้องการของผู้ประกอบการ ประชาชนในชุมชน ที่เกี่ยวข้องกับสินค้าและบรรจุภัณฑ์เพื่อนำผลสรุปที่ได้ไปใช้ในขั้นตอนการออกแบบและพัฒนาบรรจุภัณฑ์โดยการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลผลิตแปรรูปทางการเกษตร

2.1 เป็นขั้นตอนของการนำข้อมูลปฐมภูมิ ข้อมูลทุติยภูมิ มาทำการวิเคราะห์ เพื่อนำข้อมูลมาประยุกต์ใช้ มาพัฒนาการออกแบบบรรจุภัณฑ์ ทั้งด้านโครงสร้างบรรจุภัณฑ์และกราฟิกบรรจุภัณฑ์ ดังนี้

2.1.1 กำหนดแนวคิด (Conceptual) การหาแนวทางการออกแบบบรรจุภัณฑ์ ให้มีคุณลักษณะที่ดี ทั้งด้านโครงสร้างบรรจุภัณฑ์และกราฟิกบรรจุภัณฑ์ ตามความต้องการกลุ่มเป้าหมาย

2.1.2 การออกแบบร่าง, คัดเลือกรูปแบบบรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสม, การสร้าง-ผลิตต้นแบบบรรจุภัณฑ์และประเมินประสิทธิภาพการใช้งาน

2.1.3 การประเมินผลด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์ เพื่อประเมินประสิทธิภาพผลงาน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง โดยมีผู้เชี่ยวชาญทางการออกแบบ จำนวน 3 คน และส่วนผู้นำชุมชน ผู้ประกอบการหรือผู้ผลิต ประชาชนภายในชุมชน จำนวน 7 คน

2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.3.1 การสนทนากลุ่มย่อยและการมีส่วนร่วมของชุมชน เป็นการรวมตัวกัน ให้เกิดการทำงานร่วมกันตามความต้องการของพื้นที่ชุมชน โดยการวิเคราะห์ข้อมูล แบบการเขียนบรรยายสรุป

2.3.2 แบบสอบถาม ที่ใช้ประเมินประสิทธิภาพผลงานทางการออกแบบบรรจุภัณฑ์ จากการสร้างต้นแบบบรรจุภัณฑ์ของประสิทธิภาพการใช้งาน โดยการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบใหม่ของบรรจุภัณฑ์

เป็นการประเมินความพึงพอใจและความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบใหม่ของบรรจุภัณฑ์ของกลุ่มเป้าหมาย

3.1 กลุ่มตัวอย่าง เป็นจำนวนประชากร ที่ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงและวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก ประกอบด้วย ผู้นำชุมชน ผู้ประกอบการหรือผู้ผลิต ประชาชนภายในชุมชน และบุคคลทั่วไปที่มีความสนใจ จำนวน 200 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 แบบสอบถามประเมินความพึงพอใจรูปแบบใหม่ของบรรจุภัณฑ์ ที่แบ่งออก 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพทั่วไป ตอนที่ 2) ระดับการประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบบรรจุภัณฑ์ตัวใหม่ และตอนที่ 3) ข้อเสนอแนะและสรุปผลการประเมิน ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS พร้อมแสดงตารางประกอบคำอธิบาย ด้วยวิธีการเขียนพรรณนาเชิงวิเคราะห์ของข้อมูลค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตามระดับเกณฑ์ประเมิน 5 ระดับ

5. ประโยชน์ของการวิจัย

5.1 ได้รูปแบบบรรจุภัณฑ์ใหม่ที่มีความร่วมสมัย สามารถตอบสนองประโยชน์การใช้งาน ด้านโครงสร้างบรรจุภัณฑ์และกราฟิกบรรจุภัณฑ์ได้เหมาะสม เพิ่มยอดการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนได้ดี

5.2 เป็นทางเลือกสำหรับหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนที่จะนำผลงานออกแบบบรรจุภัณฑ์ไปใช้ต่อยอดในการผลิตใช้งานจริงให้แก่กลุ่มอื่น ๆ ของอำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรีต่อไป

5.3 เป็นการเผยแพร่ผลงานวิจัยต่อสาธารณชนผ่านทางมหาวิทยาลัยในรูปแบบต่าง ๆ

5.4 สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการถ่ายทอดองค์ความรู้ เทคโนโลยีและผลงานทางวิชาการให้แก่ประชาชนภายในชุมชนให้สามารถพึ่งพาตนเองได้

6. การวิเคราะห์/ผลการวิจัย

ผลการวิจัยได้สรุปผลตามวัตถุประสงค์ 3 ข้อ ดังนี้

6.1 วิเคราะห์ข้อมูลกลุ่มกล้วยแปรรูป “กรูทอง”

กลุ่มกล้วยสุกแปรรูป “กรูทอง” ตั้งอยู่ที่ บ้านเลขที่ 114/1 หมู่ที่ 1 ตำบลบ่อกรู อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี ทางเหนือสุดของจังหวัดสุพรรณบุรี มีการรวมตัวกัน จัดตั้งเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร เพื่อสร้างรายได้และอาชีพให้แก่ครอบครัวและชุมชน ซึ่งว่างจากการประกอบอาชีพทำเกษตรกรรม ทำไร่นา ทำสวนผลไม้และปลูกพืชสมุนไพร ในพื้นที่ที่มีพืชผลผลิตทางการเกษตรมากมายหลายชนิด ทั้งปลูกข้าว กล้วยน้ำว้า มันสำปะหลัง อ้อย หน่อไม้ไผ่ตง กระจี้บ เป็นต้น มีนางอนงค์ พานิช เป็นประธานกลุ่ม มีสมาชิก 25 คน ปี พ.ศ. 2547 กลุ่มเข้าสู่การคัดสรรสุดยอดสินค้า OTOP ได้รับระดับ 5 ดาว ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มมีหลากหลาย เป็นที่ต้องการของตลาด กลุ่มมีแผนในการส่งเสริมให้เกษตรกรในชุมชนปลูกกล้วยน้ำว้าไล่เหลือง โดยการประสานขอรับการสนับสนุนพันธุ์กล้าจากศูนย์เพาะเนื้อเยื่อที่อำเภออู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อเป็นวัตถุดิบในพื้นที่ และเป็นการกระจายรายได้ให้กับราษฎรในชุมชนอีกทางหนึ่ง จุดเด่นของผลิตภัณฑ์ คือ วัตถุดิบ (กล้วยน้ำว้า) เป็นกล้วยน้ำว้าพื้นบ้านที่กลุ่มส่งเสริมให้ปลูกในชุมชนและไม่ใช้ปุ๋ยเคมี นำมาบ่มแบบธรรมชาติ พอสุกนำมาแปรรูป โดยใช้ตู้อบพลังงานแสงอาทิตย์ ไม่มีสารและสีเจือปน ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม

รูปที่ 2 การลงพื้นที่สำรวจ เก็บรวบรวมข้อมูล

ที่มา : มัทธนี ปราโมทย์เมือง (2559)

ส่วนตัวผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ต้องการให้พัฒนาบรรจุภัณฑ์ ได้แก่ หน่อไม้ฝรั่งแกะสลัก กระเจี๊ยบแดงอบแห้ง น้ำตาลอ้อย และผลผลิตแปรรูปจากกล้วยน้ำว่า ได้แก่ กล้วยอบม้วน กล้วยตาก กล้วยฉาบ กล้วยกวนและแบบรวมหน่วยกล้วย

รูปที่ 3 ผลผลิตชุมชน/ผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชนเดิม

ที่มา : มัทธนี ปราโมทย์เมือง (2559)

รายละเอียดผลิตภัณฑ์ จะมีพ่อค้าแม่ค้าคนกลางภายในจังหวัดสุพรรณบุรี มาสั่งซื้อสินค้าเพื่อนำไปจำหน่ายอีกครั้งและเป็นการผลิตและจัดจำหน่ายเองของกลุ่มกล้วยสุกแปรรูป “กรูทอง” จังหวัดสุพรรณบุรี ตามสถานที่ต่าง ๆ ได้แก่ 1) สหกรณ์ร้านค้าบึงฉวากเฉลิมพระเกียรติ 2) ตลาดร้อยปี อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี 3) ร้านโอท็อป ห้างสรรพสินค้านาซามอลล์ จังหวัดสุพรรณบุรี 4) ร้านขายของฝาก พิณสุพรรณ จังหวัดสุพรรณบุรี 5) ร้าน โอท็อป บัมน้ำมัน ปตท.หลักเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี 6) ร้านคุณแดง วัดไผ่โรงวัว อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี 7) ร้านแม่ปวยลิ่ง จังหวัดอุทัยธานี 8) ร้านคุณเฮง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

รายละเอียดความต้องการเบื้องต้นด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์ของกลุ่มเป้าหมาย พบว่ากลุ่มเป้าหมาย มีความสนใจต้องการซื้อสินค้า/ผลิตภัณฑ์ชุมชนไปเป็นของฝาก/ของที่ระลึก คิดร้อยละ 53.00 โดยนิยมซื้อกล้วยอบม้วน คิดร้อยละ 23.00 ระดับมากที่สุด รองมาเป็นกล้วยตากและกล้วยกวน ซึ่งคิดว่าบรรจุภัณฑ์ที่ดี ต้องช่วยในการตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้ซื้ออย่างมาก คิดร้อยละ 87.00 การออกแบบบรรจุภัณฑ์ ใช้ภาพประกอบ ที่มีลักษณะเป็นภาพถ่าย (เหมือนจริง) คิดร้อยละ 43.00 สีสันทที่ใช้เป็นโทนสีสันแบบสดใส ดึงโทนสีที่ได้จากสีวัตถุดิบมาใช้ อย่างสีเหลือง สีเขียว เพื่อสอดคล้องกับตัวผลิตภัณฑ์ คิดร้อยละ 51.00 ตัวอักษรที่ใช้ คือ แบบเรียงง่าย/ตัวหวัด คิดร้อยละ 49.00 และเน้นจุดเด่น/เอกลักษณ์ผลิตภัณฑ์ ใช้ข้อมูลประกอบบนบรรจุภัณฑ์ที่แสดงภาพผลผลิตทางการเกษตรของชุมชน คิดร้อยละ 39.00 ภาพรวมต้องการสื่อถึงสภาพแวดล้อม ความเป็นอยู่ ผลผลิตภายในชุมชน ใส่

บนบรรจุภัณฑ์สื่อถึงความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่และผลผลิตชุมชนและภาพของรางวัล/ผลงานการประกวดผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ที่มีของกลุ่มให้เกิดความเชื่อมั่นของผู้บริโภค

6.2 วิเคราะห์การออกแบบบรรจุภัณฑ์

ผลการวิเคราะห์ที่อยู่ภายใต้แนวคิดของรูปแบบบรรจุภัณฑ์ที่มีความร่วมสมัย ช่วยยกระดับและเพิ่มมูลค่าให้แก่สินค้าชุมชน แสดงเอกลักษณ์ชุมชนเฉพาะถิ่นให้เกิดการจดจำแก่ผู้ซื้อ จากการศึกษาข้อมูลทุติยภูมิ มีการลงพื้นที่ การสำรวจ สัมภาษณ์และแบบสอบถามของความต้องการเบื้องต้นของกลุ่มเป้าหมาย ได้สรุปผลการออกแบบบรรจุภัณฑ์ ออกเป็น 2 ด้าน ดังนี้

6.2.1 การออกแบบโครงสร้างบรรจุภัณฑ์

คุณลักษณะโครงสร้างบรรจุภัณฑ์ เลือกตามลักษณะการใช้งาน วัสดุและรูปแบบโครงสร้างที่สามารถหาซื้อได้ในท้องตลาด ให้สอดคล้องกับการลดต้นทุนที่ไม่สูงมากนักแต่สามารถใช้งานได้ดี กล่องบรรจุภัณฑ์มีรูปทรงเป็นทรงสี่เหลี่ยมให้ง่ายต่อการจัดวางซ้อนทับกัน ทำให้ไม่เบียดพื้นที่ต่อการจัดวางสินค้าสำหรับการจัดจำหน่าย สำหรับบรรจุภัณฑ์ผลผลิตแปรรูปจากกล้วยน้ำว้า ได้แก่ กล้วยอบมัน กล้วยตาก กล้วยกวน และกล้วยฉาบ เลือกโครงสร้างและวัสดุที่เป็นถุงพอยล้อนูมิเนียมแบบซิปล็อค มีคุณสมบัติช่วยป้องกันได้ทั้งก๊าซต่างๆ ป้องกันการซึมผ่านของก๊าซ กลิ่น น้ำมันและแสงได้ดี ทำให้สามารถปกป้องและถนอมผลิตภัณฑ์ภายในได้ยาวนาน บรรจุภัณฑ์ผลผลิตหน่อไม้ไฟตงแกะสลัก เลือกวัสดุที่เป็นขวดแก้ว มีคุณสมบัติทางกายภาพที่ใสสะอาดและปลอดภัย ทนความร้อนได้สูง มีอายุการใช้งานยาวนาน เมื่อเลิกใช้สามารถทำความสะอาดและนำกลับมาทำเป็นบรรจุภัณฑ์ใหม่ได้ บรรจุภัณฑ์ผลผลิตกระเจี๊ยบแดงอบแห้ง เลือกวัสดุโครงสร้างด้านในเป็นถุงพลาสติกใส ทำมาจากพลาสติกชนิดพอลิเอทิลีน (PE) ชนิดความหนาแน่นต่ำ (LDPE) และโครงสร้างด้านนอก ใช้จะเป็นกล่องกระดาษอาร์ต (Art Paper) เป็นกระดาษที่ทำจากเยื่อเคมี และเคลือบผิวให้เรียบด้านเดียว การเคลือบจะเคลือบมันเงาเนื้อกระดาษมีสีขาว ใช้ระบบพิมพ์ภาพแบบออฟเซ็ทที่มีรายละเอียดสูง ทำให้ภาพคมชัดและสีสดสวยงามและบรรจุภัณฑ์ผลผลิตน้ำตาลอ้อย เลือกวัสดุที่เป็นกระป๋องพลาสติก มีหูหิ้ว มีฝาปิด สามารถเห็นสินค้าภายในได้รอบตัว มีสายคาดด้านนอก ใช้วัสดุเป็นกระดาษอาร์ต (Art Paper) และบรรจุภัณฑ์ประเภทกล่องบรรจุภัณฑ์แบบรวมหน่วย (ถ้ากระดาษเป็นแบบขึ้นรูปทรงสี่เหลี่ยม) เลือกวัสดุที่ใช้เป็นกระดาษชนิดเคลือบพลาสติกชนิด PET ที่มีความทนทานต่อความชื้นและไขมันได้ดี

6.2.2 การออกแบบกราฟิกบรรจุภัณฑ์

ใช้แนวคิดของดาร์รงค์ดี ชัยสนธิ (2537) ที่กล่าวว่า“บรรจุภัณฑ์ เป็นเครื่องบ่งชี้บอกของผู้บริโภคเกี่ยวกับสินค้า ลักษณะวิธีการใช้ แหล่งผลิตและเป็นตัวช่วยการเพิ่มยอดขาย สร้างภาพพจน์และเอกลักษณ์ให้แก่สินค้านั้น” จากการวิเคราะห์ของแบบสอบถามความต้องการเบื้องต้นของกลุ่มเป้าหมาย พบว่า เลือกใช้สีที่สดใส สะอาดตา โครงสร้างสีหลัก ๆ ใช้โทนสีเขียว สีเหลือง สื่อถึงผลผลิต/วัตถุดิบที่มีในชุมชน สีที่ดูเป็นธรรมชาติและโทนสีจากผลผลิตการเกษตรชนิดนั้น ๆ อาทิ กระเจี๊ยบแดงอบแห้ง ใช้โทนสีชมพูอมม่วงของสีกระเจี๊ยบหรือโทนสีน้ำตาล สีเหลือง แทนสีของอ้อยที่

นำมาผลิตเป็นน้ำตาลอ้อย เป็นต้น ส่วนลวดลายและภาพประกอบแบบ ใช้ลักษณะภาพถ่าย แบบเหมือนจริง เป็นหลักและใช้ภาพตกแต่งพื้นหลังที่เป็นลวดลายกราฟิกให้สอดคล้องกับเนื้อหา เรื่องราวของผลิตภัณฑ์/สินค้า ทางการเกษตรและดึงดูดเด่นเอกลักษณ์ของกลุ่ม/ชุมชนมาแสดงด้วย อีกทั้งภาพรางวัล/งานประกวด มีความเป็นมาของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มกล้วยสุกแปรรูป “กรูทอ” มีการแสดงรายละเอียดข้อมูลต่าง ๆ บนบรรจุภัณฑ์ตามหลักการออกแบบบรรจุภัณฑ์ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นต่อผู้ซื้อมากขึ้น ตัวอักษรที่เลือกใช้เน้นลักษณะที่ดูเรียบง่ายและเป็นลักษณะตัวเขียน ตัววัด ซึ่งทำให้ดูร่วมสมัย อ่านได้ง่าย ดูอ่อนคลาย

รูปที่ 4 รูปแบบใหม่บรรจุภัณฑ์ของผลผลิตแปรรูปจากกล้วยน้ำว้า
ที่มา : มัทธนี ปราโมทย์เมือง (2559)

รูปที่ 5 รูปแบบใหม่บรรจุภัณฑ์หน่อไม้ไผ่ตงแกะสลัก กระจับแดงอบแห้ง น้ำตาลอ้อย
ที่มา : มัทธนี ปราโมทย์เมือง (2559)

6.3 วิเคราะห์การประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบใหม่ของบรรจุภัณฑ์

เป็นการประเมินความพึงพอใจและความคิดเห็นต่อรูปแบบใหม่ของบรรจุภัณฑ์ที่ผลิตขึ้นใหม่ของกลุ่มเป้าหมาย ใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วยผู้นำชุมชน ผู้ประกอบการหรือผู้ผลิต ประชาชนภายในชุมชนและบุคคลทั่วไปที่สนใจ จำนวน 200 คน โดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงและวิธีสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก ตามตารางประกอบ ดังนี้

ตารางที่ 1 แบบประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบบรรจุภัณฑ์ใหม่ของกลุ่มเป้าหมาย

ลำดับที่	เรื่อง	รายการ	ความถี่	ร้อยละ
1	สถานภาพ	ผู้ประกอบการ/ผู้ผลิต/ชุมชน	118	59.00
		ประชาชนทั่วไปที่สนใจ	44	22.00
		นักท่องเที่ยวต่างถิ่น	38	19.00
		รวม	200	100.00
2	เพศ	ชาย	60	30.00
		หญิง	140	70.00
		รวม	200	100.00
3	อายุ	ต่ำกว่า 25 ปี	26	13.00
		25 - 34 ปี	30	15.00
		35 - 44 ปี	50	25.00
		45 - 54 ปี	78	39.00
		55 ปีขึ้นไป	16	8.00
		รวม	200	100.00
4	อาชีพ	นักเรียน / นักศึกษา	36	18.00
		ข้าราชการ	10	5.00
		พนักงานรัฐวิสาหกิจ	6	3.00
		รับจ้าง	74	37.00
		ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	54	27.00
		อื่น ๆ (แม่บ้าน)	20	10.00
		รวม	200	100.00
5	ระดับการศึกษา	ต่ำกว่าปริญญาตรี	80	40.00
		ปริญญาตรี	102	51.00
		สูงกว่าปริญญาตรี	18	9.00
		รวม	200	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า สถานภาพของกลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบการ/ผู้ผลิต/ชุมชนของตำบลบ่อกรู อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี คิดร้อยละ 59.00 ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดร้อยละ 70.00 ระดับช่วงอายุ 45-54 ปี คิดร้อยละ 39.00 กลุ่มอาชีพอันดับแรก คือ รับจ้าง คิดร้อยละ 37.00 และระดับการศึกษา อันดับแรก คือ ปริญญาตรี คิดร้อยละ 51.00

ตารางที่ 2 แบบประเมินระดับความพึงพอใจต่อรูปแบบบรรจุภัณฑ์ใหม่ของกลุ่มเป้าหมาย

รายการประเมินความพึงพอใจ	$\bar{x}$	SD	ระดับ ความสามารถ
1. ด้านการออกแบบโครงสร้างบรรจุภัณฑ์			
1. รูปแบบของโครงสร้างบรรจุภัณฑ์โดยภาพรวม มีความเหมาะสมกับตัวผลิตภัณฑ์	4.80	0.45	มากที่สุด
2. วัสดุของโครงสร้างบรรจุภัณฑ์ มีความเหมาะสม	4.62	0.49	มากที่สุด
3. บรรจุภัณฑ์มีขนาดเหมาะสมต่อปริมาณของสินค้า	4.70	0.61	มากที่สุด
4. สามารถเปิด-ปิด และเก็บรักษาสินค้าได้ดี สะดวก	4.43	0.52	มาก
5. สามารถหิ้วหรือหยิบจับได้สะดวก	4.30	0.50	มาก
รวม	4.57	0.51	มากที่สุด
2. ด้านการออกแบบกราฟิกบรรจุภัณฑ์			
1. สี สีสัน มีความสดใส สวยงาม	4.86	0.35	มากที่สุด
2. รูปภาพ ลวดลายที่ตกแต่ง มีความเหมาะสม สวยงาม	4.78	0.41	มากที่สุด
3. รูปแบบตัวอักษร มีความสอดคล้อง เหมาะสม	4.62	0.49	มากที่สุด
4. ข้อมูลแสดงรายละเอียดบนบรรจุภัณฑ์ เหมาะสม ครบถ้วน	4.82	0.38	มากที่สุด
5. บรรจุภัณฑ์สามารถสื่อถึงจุดเด่น เอกลักษณ์กลุ่ม/ชุมชน ได้ดี	4.44	0.54	มาก
รวม	4.70	0.43	มากที่สุด
รวมทั้งสิ้น	4.63	0.47	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบใหม่ของบรรจุภัณฑ์จากกลุ่มเป้าหมาย ภาพรวมของการประเมินผลด้านการออกแบบโครงสร้างบรรจุภัณฑ์ มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.57 โดยมีข้อที่ 1) ด้านรูปแบบของโครงสร้างบรรจุภัณฑ์โดยภาพรวม มีความเหมาะสมกับตัวผลิตภัณฑ์ ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.80 ส่วนภาพรวมของการประเมินผลด้านการออกแบบกราฟิกบรรจุภัณฑ์ มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.70 โดยมีข้อที่ 1) สี สีสันของ

บรรจุกิจกรรมที่มีความสดใส สบายงาม ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.86 และภาพรวมทั้งหมดของความพึงพอใจต่อรูปแบบบรรจุกิจกรรมใหม่ของกลุ่มเป้าหมาย มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.63 ที่สามารถช่วยยกระดับและเพิ่มมูลค่าสินค้าในการเพิ่มยอดขายให้แก่ผลิตภัณฑ์ชุมชนได้ดีมาก

รูปที่ 6 การตรวจแบบและประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบใหม่ของบรรจุกิจกรรม
ที่มา : มัทธนี ปราโมทย์เมือง (2559)

7. การสรุปผลและอภิปรายผล

ผลการวิจัย ที่ได้ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนและใช้แนวคิดการออกแบบบรรจุกิจกรรม และการตลาดทางผลิตภัณฑ์ให้เกิดการยกระดับและเพิ่มมูลค่าแก่การจำหน่ายของผลิตภัณฑ์ชุมชน ดังนี้

7.1 ขั้นตอนที่ 1 เป็นการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากหนังสือ วรรณกรรม บทความ เว็บไซต์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยเป็นการศึกษาความเป็นมาและผลผลิตแปรรูปทางการเกษตร กลุ่มกล้วยสุกแปรรูป “กรูทอง” ตำบลบ่อกรู อำเภอดงหลวง จังหวัดสุพรรณบุรี, หลักการออกแบบบรรจุกิจกรรม, จิตวิทยาการใช้สี, วัสดุและกระบวนการผลิตบรรจุกิจกรรม, หลักการตลาดทางผลิตภัณฑ์และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่อมาเป็นการลงพื้นที่ชุมชน, กลุ่มกล้วยสุกแปรรูป “กรูทอง” จังหวัดสุพรรณบุรี โดยการสำรวจสัมภาษณ์ สอบถาม และแบบมีส่วนร่วมของชุมชน แล้วสรุปผลข้อมูล เพื่อนำมาใช้ประกอบการกำหนดแนวคิดในการออกแบบบรรจุกิจกรรม

7.2 ขั้นตอนที่ 2 ผลการออกแบบบรรจุกิจกรรม ได้ร่วมกับกลุ่มกล้วยสุกแปรรูป “กรูทอง” คัดเลือกผลิตภัณฑ์ชุมชนสำหรับออกแบบและพัฒนาบรรจุกิจกรรม จำนวน 8 ผลงาน ได้แก่ หน่อไม้ไผ่ตงแกะสลัก กระจับแดงอบแห้ง น้ำตาลอ้อยและผลผลิตแปรรูปกล้วยน้ำว้า ได้แก่ กล้วยอบมัน กล้วยตาก กล้วยฉาบ กล้วยกวนและแบบรวมหน่วยกล้วย แล้วกำหนดแนวคิด (Conceptual) หาแนวทางการออกแบบบรรจุกิจกรรม ด้านโครงสร้างบรรจุกิจกรรมและกราฟิกบรรจุกิจกรรม ตามความต้องการกลุ่มเป้าหมาย คัดเลือกรูปแบบบรรจุกิจกรรมที่เหมาะสม สร้าง-ผลิตต้นแบบบรรจุกิจกรรมและประเมินประสิทธิภาพการใช้งาน ซึ่งผ่านการประเมินผลด้านการออกแบบบรรจุกิจกรรม หาประสิทธิภาพผลงานโดยผู้เชี่ยวชาญทางการออกแบบ จำนวน 3 คน และส่วนผู้นำชุมชน ผู้ประกอบการหรือผู้ผลิต ประชาชนภายในชุมชน จำนวน

7 คน โดยผู้วิจัยทำการศึกษาข้อมูลจากสุมาลี ทองรุ่งโรจน์. (2555) ที่กล่าวว่า ผู้บริโภคจะมีความพึงพอใจในตัวผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ที่ดี ต้องมีความแข็งแรง ทนทานและสามารถเก็บรักษาสินค้าได้นานก่อนถึงมือผู้บริโภค แล้วนำมาสรุปผลการออกแบบบรรจุภัณฑ์ แบ่งออก 2 ด้าน ดังนี้

7.2.1 การออกแบบโครงสร้างบรรจุภัณฑ์ วัสดุและรูปแบบโครงสร้างหาซื้อได้ในท้องตลาด มีราคาถูก ใช้งานง่ายได้ดี ทำให้ต้นทุนการผลิตและจำหน่ายไม่สูงนัก วัสดุที่ใช้ 1) ผลผลิตแปรรูปกล้วยน้ำว้า เป็นถุงพอยล์ลูมิเนียมแบบซิปล็อค ที่ป้องกันการซึมผ่านของก๊าซ กลิ่น สีนํ้ามันและแสงได้ดี ปกป้องและถนอมผลิตภัณฑ์ภายในได้นาน 2) หน่อไม้ไผ่ตงแกะสลัก เป็นขวดแก้ว ที่มีความใสสะอาด ดูปลอดภัย ทนความร้อนได้ดี มีอายุการใช้งานยาวนาน เมื่อเลิกใช้สามารถทำความสะอาดและนำกลับมาทำเป็นบรรจุภัณฑ์ใหม่ได้ 3) กระจีบบแดงอบแห้ง น้ำตาลอ้อยเป็นถุงและกระป๋องพลาสติกที่มีน้ำหนักเบา ราคาไม่แพง มีแบบให้เลือกหลากหลาย 4) กระดาษอาร์ต (Art Paper) เป็นวัสดุกระดาษที่เคลือบผิวเรียบด้านเดียว เคลือบแบบมันเงา ใช้ระบบพิมพ์แบบออฟเซต (Off Set Printing) ที่มีรายละเอียดสูง พิมพ์ไม่ยุ่งยาก ได้หลายสี ภาพคมชัด ถ้ายิ่งพิมพ์จำนวนมากเท่าไรราคาก็จะถูกลง

7.2.2 การออกแบบกราฟิกบรรจุภัณฑ์ ใช้สีสันสดใส โทนสีเขียว สีเหลือง สื่อถึงผลผลิต/วัตถุดิบที่มีในชุมชน ดูเป็นธรรมชาติและโทนสีจากผลผลิตการเกษตรชนิดนั้น ๆ รูปแบบมีความร่วมสมัย ใช้วาดลายและภาพประกอบลักษณะแบบภาพถ่ายเหมือนจริง ใช้ภาพพื้นหลังเป็นลายกราฟิกนำจุดเด่น อัตลักษณ์ ผลผลิตชุมชนมานำเสนอ ทั้งภาพรางวัล/งานประกวดให้ดูน่าเชื่อมั่น เหมาะสมสอดคล้องกับตัวผลิตภัณฑ์ มีความชัดเจนและเกิดการจดจำได้ง่าย ตัวอักษรเน้นลักษณะที่ดูเรียบง่ายเป็นตัวเขียน ตัววัด ทำให้ดูร่วมสมัย อ่านได้ง่าย ดูผ่อนคลาย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดจากตำรังศักดิ์ ชัยสนิท. (2537) ที่กล่าวว่า “บรรจุภัณฑ์ เป็นเครื่องบ่งชี้บอกของผู้บริโภคเกี่ยวกับสินค้า ลักษณะวิธีการใช้แหล่งผลิตและเป็นตัวช่วยการเพิ่มยอดขาย สร้างภาพพจน์และเอกลักษณ์ให้แก่สินค้านั้น”

7.3 ขั้นตอนที่ 3 การประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบใหม่ของบรรจุภัณฑ์ พบว่า ภาพรวมของการประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบใหม่ของบรรจุภัณฑ์ตัวใหม่จากกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 200 คน มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.63 ($\bar{X} = 4.63$, $SD=0.47$) โดยแยกรายด้านการประเมิน ดังนี้ 1) ด้านการออกแบบโครงสร้างบรรจุภัณฑ์ มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.57 ($\bar{X} = 4.57$, $SD=0.51$) และ 2) ด้านการออกแบบกราฟิกบรรจุภัณฑ์ มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.70 ($\bar{X} = 4.70$, $SD=0.43$) โดยสามารถประเมินผลได้ว่า ผลการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลผลิตคงเหลือทางเกษตรของกลุ่มกล้วยสุกแปรรูป “กรูทอง” จังหวัดสุพรรณบุรี มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด ซึ่งมีอัตลักษณ์ชุมชน รูปแบบ ลวดลายที่เหมาะสม สวยงามและแสดงรายละเอียดของสินค้าได้ดี ครบถ้วน จึงช่วยยกระดับและเพิ่มมูลค่าให้สินค้าในการเพิ่มยอดขายแก่ชุมชนได้ดี

รูปที่ 7 การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์แก่กลุ่มวิสาหกิจกล้วยสุกแปรรูป “กรูทอง” จังหวัดสุพรรณบุรี
ที่มา : มัทธนี ปราโมทย์เมือง (2559)

8. ข้อเสนอแนะงานวิจัย

8.1 ควรร่วมมือกับหน่วยงาน/องค์กรในเชิงพื้นที่ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผล เพื่อการต่อยอดการใช้ผลงานให้มากขึ้น มีการถ่ายทอดและเผยแพร่ผลงานแก่ชุมชนอื่น ๆ

8.2 ทางการออกแบบบรรจุภัณฑ์ของกลุ่มผลผลิตทางการเกษตรชนิดอื่น ๆ อาทิ หน่อไม้ไผ่ตง แกะสลัก กระจี้บบอบแห้งและน้ำตาลอ้อย เวลาว่างจำหน่ายร่วมกันดูไม่เป็นเอกภาพ อยากให้มีการนำเสนอรูปแบบไปในแนวทางเดียวกันทั้งชุดโครงการ ให้ดูมีที่มาจากแหล่งผลิตเดียวกันทั้งหมด

8.3 การเลือกใช้โครงสร้างบรรจุภัณฑ์รูปแบบสำเร็จรูปจะช่วยลดต้นทุนการผลิตให้ถูกก็จริง แต่ยังคงขาดความแตกต่างกับชุมชนอื่น ๆ ทำให้งานไม่น่าสนใจนัก ควรศึกษารูปแบบต่าง ๆ เพิ่มเติมให้มากขึ้น

9. กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากงบประมาณรายจ่าย ประจำปี 2559 ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ที่เล็งเห็นความสำคัญและให้การสนับสนุนการดำเนินงานวิจัยนี้จนสำเร็จ ลุล่วงด้วยดี ขอขอบคุณทุกภาคส่วน ผู้นำชุมชน, ชาวบ้าน และกลุ่มกล้วยสุกแปรรูป “กรูทอง” จังหวัดสุพรรณบุรี สำหรับข้อมูลการสอบถาม สัมภาษณ์และประเมินผลเพื่อให้ได้ข้อมูลประกอบการทำวิจัยนี้

10. เอกสารอ้างอิง

ชัยรัตน์ อัสวางกูร. (2548). *ออกแบบให้โดนใจ*. กรุงเทพฯ : สำนักพัฒนาอุตสาหกรรมสนับสนุน
กรมส่งเสริมการส่งออก.

ดำรงศักดิ์ ชัยสนิท. (2546). *การขาย*. กรุงเทพฯ : วังอักษร

- พีไลวรรณ ประกอบผล. (2540). *หลักการตลาด*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- พลภัทร สร้อยทอง. (2565). *การออกแบบของตกแต่งบ้าน ภายใต้แนวคิดจากโครงสร้างผลิตภัณฑ์จักสานไฟในครัวเรือน กรณีศึกษาตำบลบางเจ้าฉ่า อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง*.
<https://so05.tci-thaijo.org/index.php/arts/article/view/257183>
- มัทธนี ปราโมทย์เมือง และคณะ. (2558). *การศึกษาและพัฒนาบรรจุภัณฑ์เพื่อส่งเสริมการขายและแสดงเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น กรณีศึกษาบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ขนมกะหรี่ปั๊พ จังหวัดสระบุรี*. (รายงานวิจัย) กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- วรพงศ์ วรชาติอุดมพงศ์. (2548). *การออกแบบกราฟิก*. พิมพ์ครั้งที่ 2 . กรุงเทพฯ : ศิลปบรรณาการ.
- สุมาลี ทองรุ่งโรจน์. (2555). *การออกแบบบรรจุภัณฑ์*. กรุงเทพฯ : วาดศิลป์.
- สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. (2555). *ไอทีอุป พลัส*. 7(9) : 12-15.
- เสนห์ ธนารัตน์สฤณี. (2555). *ทฤษฎีสื่อเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ : รวมสารนิ.
- อภิญา เฟื่องฟูสกุล. (2546). *การทบทวนทฤษฎีและกรอบแนวคิด*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ